

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BARTIN İL ÖZEL İDARESİ

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Kasım 2020

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	6
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	8
7.	DENETİM BULGULARI.....	9
8.	EKLER.....	36

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:2019 Yılı Ödenekler Tablosu.....	3
Tablo 2: 2019 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 3: 2019 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	4
Tablo 4: 4734 Sayılı Kanun'un 21/ B Bendine Göre Pazarlıkla İhale Edilen İşler	18
Tablo 5: Özel İdare Bütçesinden Karşılana n Trafo Kurulum Giderleri.....	32
Tablo 6: Bartın İl Özel İdaresi 2019 Yılı Genel Aydınlatma Elektrik Payları.....	33

KISALTMALAR

AG	Alçak Gerilim
AŞ	Anonim Şirket
DSİ	Devlet Su İşleri
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KW	Kilowatt
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
OG	Orta Gerilim
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Mülkiyeti İl Özel İdareye Ait Bazı Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Olmaması
2. Bazı Demirbaşların Demirbaşlar Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi
3. İlköğretim Kurumları ve Arsalarının İl Özel İdare Adına Tapuya Tescil Ettirilmemesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Belediyeler Tarafından Mükelleflerden Tahsil Edilerek İl Özel İdaresine Gönderilmesi Gereken Kültür Katkı Paylarının ve Bilgisinin İlgili Belediyelerden Düzenli Olarak Alınmaması
2. Bartın İl Sınırları İçerisinde Hidrolik Kaynaklara Dayalı Elektrik Üretim Faaliyetinde Bulunan İşletmelerin ve Özel İdareye Aktarılması Gereken Payın Tespit ve Takibinin Yapılmaması
3. Özel İdareye Ait Üretim Tesisine Sanayi Sicil Belgesi Alınmaması ve Bu Tesiste Kullanılan Elektriğin Sanayi Tarifesi Yerine Ticarethane Tarifesi Üzerinden Ödenmesi
4. Organize Sanayi Bölgesi Kanunu'na Göre İl Özel İdaresine Gönderilmesi Gereken İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Harcıyla İlgili Gerekli Takibin Yapılmaması
5. Kamu İhale Kanunu'nda Belirtilen Pazarlık Usulü Şartı Oluşmadan Bu Usulde İhale Yapılması
6. Sözleşmeli Personele Ödenen Sosyal Denge Tazminatının Sosyal Güvenlik Kapsamında Prime Esas Kazanca Dâhil Edilmemesi
7. Genel Aydınlatma Giderleriyle İlgili Gerekli Kontrollerin Yapılmaması
8. Yeraltı ve Kaynak Sularının Kiralanmasından Elde Edilen Gelirden Köy Tüzel Kişiliğine Pay Verilmemesi
9. Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğüne Sondaj İzni Verilen Kuyulardan Ne Kadar Su Çekildiği veya Hangi Amaç İçin Kullanıldığına Dair (Faydalı Tüketim Miktarına İlişkin) Denetimin Yapılmaması

10. Değişik Firmalardan Farklı Fiyatlarla Akaryakıt Alınması
11. İhalelerde Pazarlık Usulünün Genel Bir Uygulama Haline Getirilmesi
12. Hacedilemeyecek Gelirlerin Ayrı Bir Banka Hesabında İzlenmemesi
13. İşçilere Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması
14. Bazı Tüketim Malzemelerinin Kullanılmış Olup Olmadığına Bakılmaksızın Doğrudan Giderler Hesabına Kaydedilerek Muhasebeleştirilmesi
15. Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi
16. Ekonomik Değer Taşıyan Bilgisayar Yazılımı ve Lisans Alımlarının Haklar Hesabında İzlenmemesi
17. Tahakkuku Tahsiline Bağlı İdare Gelirlerinin Gelirlerden Alacaklar Hesabında Muhasebeleştirilmesi
18. Elektrik Dağıtım Şirketlerince Yapılması Gereken Trafo Kurulumları ve Diğer İlk Yatırım Giderlerinin İdare Bütçesinden Karşılanması ve Söz Konusu Giderlerin Dağıtım Firmalarından Talep Edilmemesi
19. Genel Aydınlatma Giderlerinin Muhasebeleştirilmesinin Muhasebenin Tam Açıklama Kavramına Uygun Olmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Bartın İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Bu itibarla il özel idareleri il halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan, karar organı olan il genel meclisi seçimle oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişiliğidir. İl özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi validir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 6'ncı maddesine göre İl Özel İdaresi, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;

Gençlik ve spor, sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde,

İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında, yapmakla görevli ve yetkilidir.

Ayrıca bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları, kendi görev alanına giren sağlık, eğitim, kültür, turizm, çevre, imar, bayındırlık, iskan, gençlik ve spor gibi hizmetler ile bu kurum ve kuruluşların ildeki tüm yapım, bakım ve onarım işlerini kendi bütçelerinde bu hizmetler için ayrılan ödenekleri il özel idarelerine aktarmak suretiyle gerçekleştirebilir. Bakanlıklar ve merkezi idare kuruluşlarından aktarılan bu tür ödenekler ile gerçekleştirilecek yatırımlar il özel idarelerince tüm il sınırları içerisinde yapılabilmektedir.

Mahalli idareler üzerinde merkezi idarenin vesayet yetkisi İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

10.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Yerel Yönetimler

Genel Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde kurulmuştur. Söz konusu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 100' üncü maddesinde de; mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında sayılmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yerel yönetimler hakkında verilen yetki ve görevlerin yanında, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile İçişleri Bakanlığına verilen il özel idaresinin teşkilatı ve işleyişi üzerinde düzenleme, izin ve onay verme görev ve yetkileri halen devam etmektedir. Bu itibarla 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu uyarınca, il özel idarelerinin organlarının çalışma usulleri, norm kadrolarının belirlenmesi, üst yönetici olarak vali ve genel sekreterin atanması, idari denetimi, bütçe ve muhasebe sisteminin oluşturulması, borçlanma izni, işletme ve şirket kurulması ile yurtdışı ilişkilerin yürütülmesi konuları da İçişleri Bakanlığının vesayet denetimi altındadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İl özel idaresinin organları, il genel meclisi, il encümeni ve validir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "İl Genel Meclisi" başlıklı 9'uncu maddesi gereğince, İl Genel Meclisi İl Özel İdaresinin karar organıdır ve ildeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelere oluşur.

İl encümeni ise valinin başkanlığında, genel sekreter ile il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından seçeceği üç üye ve valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği iki üyeden oluşan il özel idaresinin icra organıdır.

Vali, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Görev ve yetkileri 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 30'uncu maddesinde sayılan vali, il özel idaresi teşkilâtının en üst amiri olarak il özel idaresi teşkilâtını sevk ve idare etmektedir.

Genel sekreter, il özel idaresi hizmetlerini vali adına ve onun emirleri yönünde, mevzuat hükümlerine, il genel meclisi ve il encümeni kararlarına, il özel idaresinin amaç ve politikalarına, stratejik plan ve yıllık çalışma programına göre düzenler ve yürütür.

İl özel idaresi teşkilatı 5302 sayılı Kanun'un verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde norm kadro ilke ve standartlarına göre oluşturulur. Bu itibarla Bartın İl Özel İdaresi memur, sözleşmeli personel ve işçi olarak teşkilatlandığı merkez ve tüm ilçelerde verdiği hizmetleri;

Genel sekreter, 1 genel sekreter yardımcısı, 15 birim müdürü, 3 ilçe özel idare müdürü, 65 Memur ve 4 sözleşmeli personel, 58'i 696 sayılı KHK ile kadroya geçirilenlerden olmak üzere toplam 252 işçi personel ile gerçekleştirmektedir.

Karar organlarından olan il genel meclisi ise 12 üyeden oluşmaktadır.

İl Özel İdaresi finansman ve ortaklık açısından İller Bankası, tahsisli ödenekler ve mali istatistiklerin takibi açısından Hazine ve Maliye Bakanlığı, tahsil edilen taşınmaz kültür varlıkları katkı payı açısından belediyeler, madenlerin ruhsat, denetim ve gelirleri açısından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, üst yöneticileri açısından İçişleri Bakanlığı, köylere altyapı yatırımlarının götürülebilmesi açısından Köylere Hizmet Götürme Birlikleri ile bağlantı içerisinde olmakla beraber ilin mahalli ve müşterek ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve İl Belediyesi ile de bağlantı ve ilişki halindedir.

1.3. Mali Yapı

Bartın İl Özel İdaresi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3' üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisi olup, faaliyetlerini 2019 yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile ilgili kanunlarla merkezi idareden aktarılan diğer kaynaklarla yürütmektedir.

Bu kapsamda Bartın İl Özel İdaresine 2019 yılı bütçesiyle 47.000.000,00 TL gelir ve ödenek öngörülmüş olup, 2018 yılından 26.167.260,33 TL devreden ödenek ve Merkezi İdare Bütçesinden kullanım amacı belirlenmiş yatırımlar için aktarılan toplam 72.198.717,44 TL ödenek ile birlikte yılı ödenekleri 145.365.977,77 TL'ye ulaşmıştır.

Bartın İl Özel İdaresinin sunulan tablolarına göre 2019 yılı ödenek, gelir ve gider durumu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1:2019 Yılı Ödenekler Tablosu

Bütçe İle Verilen Ödenek	Önceki Yılandan Devreden Ödenekler	Merkezi İdareden Aktarılan Ödenekler	Net Bütçe Ödenegi Toplamı	Bütçe Gideri Toplamı	İptal Edilen Ödenek	Sonraki Yıla Devreden Ödenek
47.000.000,00	26.167.260,33	72.198.717,44	145.365.977,77	118.984.981,75	776.082,98	25.604.913,04

Tablo 2: 2019 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Gelir Türü	Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)
Vergi Gelirleri	70.000,00	23.289,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.900.000,00	1.970.896,16
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Diğer Gelirler (Tahsisli)	0,00	68.735.602,84
Diğer Gelirler	41.380.000,00	44.916.688,49
Sermaye Gelirleri	2.650.000,00	73.379,12
TOPLAM Öz Gelir	47.000.000,00	46.984.252,77
TOPLAM Genel Gelir	47.000.000,00	115.719.855,61

Tablo 3: 2019 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Gider Türü	Tahmini (TL)	Gerçekleşen (TL)
Personel Giderleri	9.340.841,24	31.671.423,46
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Prim Gideri	1.684.973,20	5.020.385,27
Mal ve Hizmet Alım Gideri	12.512.161,64	17.632.601,48
Cari Transferler	4.414.292,92	1.973.404,17
Sermaye Giderleri	16.697.731,00	62.687.167,37
Sermaye Transferleri	0,00	0,00
Borç Verme	0,00	0,00
Yedek Ödenekler	2.350.000,00	0,00
Diğer	0,00	0,00
TOPLAM	47.000.000,00	118.984.981,75

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Bartın İl Özel İdaresi mali işlemlerini 5018 sayılı Kanunla belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Söz konusu 49' uncu maddenin son fıkrasında ise muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenlemenin mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca yapılacağı hükmü getirilmiştir. Bu kapsamda il özel idarelerince de uygulanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Bartın İl Özel İdaresinde mali işlemlerle ilgili muhasebe kayıtları Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde İçişleri Bakanlığının sunduğu e-İçişleri otomasyon sistemi üzerinden yürütülmekte olup, mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğüne gerçekleştirilmektedir.

2019 yılı denetimi kapsamında Bartın İl Özel İdaresi tarafından Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5' inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay'a sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri

de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 11'inci maddesinde, üst yöneticilerin idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahallî idarelerde ise meclislerine karşı sorumlu oldukları ve bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri belirtilmektedir.

Bartın İl Özel İdaresinin 2019 yılı denetimi çerçevesinde kurum iç kontrol sistemine ilişkin aşağıdaki belirleme ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Kamu görevlileri etik sözleşmesi kurum çalışanlarınca imzalanmıştır.

İyi bir iç kontrol sisteminin varlığı kuşkusuz sadece yasal gerekliliklerin yerine getirilmesi değil, aynı zamanda yönetim kademesi ve çalışanlarca da bu yükümlülüklerin benimsenmesine bağlıdır. Etik sözleşmelerin imzalanarak personelin dosyalarına konulması da bu alandaki farkındalığın varlığını göstermektedir.

26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği hükümleri Bartın İl Özel İdaresi'nin, iç kontrol sisteminin Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumunu sağlamak üzere; yapılması gereken çalışmaların belirlenmesi, bu çalışmalar için eylem planı oluşturulması, gerekli prosedürler ve ilgili düzenlemelerin hazırlanması çalışmalarını yürütmeleri ve bu çalışmaları en geç 31.12.2008 tarihine kadar

tamamlaması gerekirdi. Bu doğrultuda, İdare tarafından Bartın İl Özel İdaresi tarafından İç Kontrol Standartları Eylem Planı hazırlanmıştır.

Bartın İl Özel İdaresi iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla, Valilik Makamının 12.06.2009 tarih ve 3435 sayılı olurları ile İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü, Sağlık İşleri Müdürü, Mali Hizmetler Müdürü ve Dış İlişkiler Müdüründen oluşturulmuştur. Mali Hizmetler Müdürlüğüne hazırlanan İç Kontrol Eylem Planı Valilik Makamının 12.06.2009 tarih ve 3435 sayılı oluru ile yürürlüğe girmiştir. Mali Hizmetler Müdürlüğü biriminde İç Kontrol Birimi kurulmuştur.

5018 sayılı Kanun'un 58'inci maddesi ve İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol Yönetmeliği'nin 12'nci maddesi gereğince Ön Mali Kontrol Yetkilisi görevlendirilmiştir.

İdarenin hazırlamış olduğu 2019 yılı faaliyet raporunda Harcama yetkilileri tarafından imzalanması gereken "İç kontrol güvence beyanları" bulunmaktadır.

Bartın İl Özel İdaresinde, 20/12/2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik çerçevesinde şu an itibarıyla kurumda görev alan iç denetçi bulunmamaktadır.

İdareye 2 adet İç denetçi kadrosu tahsis edilmiş, ancak idarece iç denetçi kadrolarına herhangi bir atama yapılmamıştır

Özel İdarece kısmen eksikleri bulunmakla birlikte, mevzuat gerekliliklerine uygun olarak hazırlanan Stratejik Plan, yıllık uygulama planını içeren Performans Programı ile kurumun faaliyet sonuçlarını ve değerlendirmelerini içeren İdare Faaliyet Raporlarının varlığı performans yönetimi sistemini oluşturan önemli adımlardandır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bartın İl Özel İdaresinin 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Mülkiyeti İl Özel İdareye Ait Bazı Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Olmaması

İdarenin mülkiyetinde olan bazı taşınmazların kaydı Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine uygun şekilde yapılmadığı görülmüştür. Söz konusu taşınmazların tapuda idare adına kayıtlı olduğu ve kullanılması için MEB'e tahsis edildiği fakat ilgili duran varlık hesabında kayıtlı olmadıkları ve dolayısıyla mali tablolarda yer almadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 5'inci maddesinde Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemlerinin, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olduğu ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188,189,190, 191, 192 ve 193 üncü maddelerinde; mülkiyete ve tahsise konu edilen arazi ve arsalar, yeraltı ve yerüstü düzenleri ile binalar gibi taşınmazların muhasebe kayıtlarının nasıl olacağı açık bir şekilde belirtilmektedir.

Ayrıca Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı Detaylı Hesap Planlarında "250.01, 251.01 ve 252.01 Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Olanlar, 250.02, 251.02 ve 252.02 Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği ile 250.03, 251.03 ve 252.03 Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar" ibarelerinin bulunduğu görülmektedir.

Diğer taraftan 27.05.2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 7'nci bölümünde; Kurumların muhasebesinin, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin ikinci bölümünde belirlenen ve muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan temel muhasebe kavramları ile faaliyet sonuçları, bütçe uygulama sonuçları, nazım hesaplara ilişkin ilkeler ve varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar ilkelerinden oluşan bilanço ilkeleri ile üçüncü bölümünde belirlenen muhasebe standartları, kurallar ve uygulamalara ilişkin hükümler çerçevesinde yürütüleceği

belirtmiştir.

23.12.2014 tarihli ve 29214 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin “Temel Muhasebe Kavramları ve İlkeleri” başlıklı ikinci bölümünde yer alan “Temel Kavramlar” başlıklı 5’inci maddesinde; genel yönetim muhasebesinin muhasebe ilke ve kurallarının dayanağını oluşturan ve belirtilen kavramlara göre yürütüleceği ifade edilmiş ve tam açıklama kavramı gereğince mali tablolar, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenmelidir.

Tam açıklama kavramı evrensel bir muhasebe temel kavramı olup sorumlular bu kavram uyarınca kurumun varlıkların gerçek durumunun mali tablolarda yer almasını sağlamalıdır.

2019 yılında yapılan incelemede; tapuda kayıtlı 35.932.208,82 TL değerindeki okul ve yurt binasının Özel İdare tarafından MEB’e tahsis edildiği ancak yukarıda yer alan mevzuat hükümleri çerçevesinde muhasebe kayıtlarının yapılmadığı dolayısıyla kurumun mali tablolarında yer almadığı anlaşılmıştır. Söz konusu kayıtların yapılabilmesi için, gerekli çalışmaları yapmak üzere idarece 10/06/2020 tarih 5607 sayılı Görevlendirme Oluru ile komisyon teşekkül ettirilmiş olup, ivedi bir şekilde çalışmalara başlanması gerekmektedir.

Bu itibarla idare tarafından tahsis edilen taşınmazların mezkur mevzuat hükümleri uyarınca ilgili duran varlık hesabına kaydedilmesi gerekmektedir. Söz konusu durum kurum 2019 yılı mali tablolarındaki 25 maddi duran varlıklarını önemli boyutta etkilemektedir.

BULGU 2: Bazı Demirbaşların Demirbaşlar Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi

İdare tarafından 2019 yılı içerisinde alımı gerçekleştirilen bazı demirbaş malzemelerinin 255-Demirbaş hesabı yerine doğrudan 630- Giderler hesabına kaydedilerek giderleştirildiği görülmüştür.

27.05.2016 tarih ve 29724 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin, 255-Demirbaşlar Hesabının niteliğinin anlatıldığı 198 inci maddesinde 255 nolu hesabın, kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi uzun süre kullanılabilen varlıkların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Yine hesabın işleyişinin anlatıldığı 199 uncu maddesinde ise bütçeye gider kaydıyla edinilen demirbaş tutarlarının 255-Demirbaşlar

hesabına borç kaydedileceği açıklanmıştır. Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere kurum faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılacak olan demirbaşların 255-Demirbaşlar Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

İdarenin muhasebe işlem ve evrakları üzerinde gerçekleştirilen denetimde bazı demirbaş niteliğine haiz duran varlıkların (Dolap, Ayna, Yangın Algılama Sistemi) 255-Demirbaşlar Hesabı ile ilişkilendirilmeden doğrudan 630- Giderler hesabına kaydedildiği görülmüştür. Söz konusu demirbaşlara ilişkin tutarların öncelikle 255-Demirbaşlar hesabına alınarak bilançoda gözükmemesinin sağlanması ve yıl sonunda da amortisman ayrılarak giderleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: İlköğretim Kurumları ve Arsalarının İl Özel İdare Adına Tapuya Tescil Ettirilmemesi

Bartın il sınırları içerisinde ve köy sınırları dışında kalan yerlerdeki ilköğretim kurumlarının idare adına tapuya tescil ettirilmediği ve bu sebeple muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun 65'inci maddesine göre; Okullar için tahsis, satın alma veya kamulaştırma yoluyla sağlanan topraklar ile bu topraklar üzerinde yapılacak bina veya tesisler, buldukları yerlere göre köy veya özel idareler adına tapuya tescil edilecektir.

5302 sayılı İl Özel İdare Kanunu'nun il özel idaresinin görev ve sorumluluklarının sayıldığı 6'ncı maddesinde il özel idaresi mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde yapmakla görevli ve yetkili kılınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, il özel idarelerin il sınırları içerisindeki ilk ve orta öğretim kurumlarının binalarının yapımı, bakımı, onarımı gibi görevlerinin ve yetkilerinin olduğu, köy tüzel kişiliğinin sınırları dışındaki yerlere yapılan ilköğretim kurumları denilen anaokul, ilkokul ve ortaokul binaları ile bu binaların yapılması amacıyla ayrılan arazi ve arsaların tamamının tapuya tescilinin il özel idareleri adına yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

2019 yılında yapılan incelemede Bartın il sınırı içerisinde köy sınırları dışında 48 adet ilköğretim kurumunun olduğu, fakat kendi adına tapuda kayıtlı sadece 27 adet ilköğretim

kurumunun olduğu, kalan 21 adet ilköğretim kurumlarının ve arsalarının tapuya tescilinin özel idare adına yapılmadığı ve bu sebeple muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

İdare tarafından, 2020 yılı içerisinde cins değişikliği çalışmalarına başlanmış olup, köy sınırları dışındaki ilköğretim kurumları ile bu maksatla ayrılan arsaların mülkiyetinin il özel idarelerde olduğundan hareketle milli eğitim il müdürlüğü ile yazışmaların yapılarak, bu taşınmazların ivedi bir şekilde tapuya tescilinin sağlanması ve muhasebe kayıtlarının tutulması gerekmektedir.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Belediyeler Tarafından Mükelleflerden Tahsil Edilerek İl Özel İdaresine Gönderilmesi Gereken Kültür Katkı Paylarının ve Bilgisinin İlgili Belediyelerden Düzenli Olarak Alınmaması

Bartın sınırları içerisinde yer alan il, ilçe ve belde belediyelerince mükelleflerden tahsil edilen emlak vergisinin % 10'u tutarındaki Kültür Katkı Payının 2019 yılı ve öncesinde il özel idareye gönderilmesinin düzenli yapılmadığı ve bilgisinin düzenli verilmediği, zamanında gönderilmeyen kültür katkı paylarına mevzuatın belirlediği gecikme zammının tatbik edilemediği görülmüştür.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 12'nci maddesine göre; belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere, mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin % 10'u nispetinde, Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirilir ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilir. Tahsil edilen miktar, il özel idaresi tarafından açılacak özel hesapta toplanır ve bu pay valinin denetiminde kullanılır.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "*Taşınmaz kültür varlıklarının onarımına yardım sağlanması ve katkı payı*" başlıklı 12'nci maddesinin 6'ncı fıkrası ile Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik'in "*Katkı Payı*" başlıklı 6'ncı maddesindeki mevzuat hükümlerine göre belediyelerin dikkatini çekmesi gereken dört önemli unsur bulunmaktadır. Belediyelerce;

- 1- Mükelleften tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar kültür katkı payının il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içerisinde

gönderilmesinin gerektiği,

- 2- Tahsil edilen katkı payının süresi içinde il özel idareye aktarılmasından belediye başkanı ve hesap işleri müdürü birlikte sorumlu olacağı,
- 3- Tahsil edilen katkı payının süresi içinde il özel idareye aktarılmaması veya katkı payının başka amaçla kullanılması halinde sorumlular hakkında yasal işlem yapılacağı,
- 4- Katkı payının belirtilen süre içerisinde il özel idarelerine yatırılmaması durumunda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği ve bu sebeple daha yüksek rakamlar ödenmek zorunda kalınacağı, belediyelere hatırlatılmalıdır.

Ayrıca İl özel idarece İller Bankası marifetiyle ve diğer yollarla zaman zaman yapılan kültür payı tahsilatlarının hangi belediyeye ait olduğu ayrıştırılarak ilgili belediyenin hesabından düşülerek kayda alınması ve kalanına gecikme zammının tatbikine devam edilmesi gerekmektedir.

İl özel idarece 2020 yılı içerisinde belediye başkanlıklarına uyarı yazıları yazılmış, kültür katkı payını zamanında göndermeyen belediyelerin taşınmaz kültür varlıkları proje ödeneklerine istişare komisyonu kararıyla bloke konulması yoluna gidilerek katkı payının gönderilmesiyle ilgili birtakım adımlar atılmıştır.

Yukarıda belirttiğimiz tüm bu hükümlere istinaden belediyelerden gönderilecek olan kültür katkı payının takibinin il özel idaresince düzenli ve etkili bir biçimde yapılmasının, zamanında gönderilmeyen kültür katkı payına gereken gecikme zammının tatbik edilerek 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin işletilmesinin ve gönderilmesinin sağlanmasının kamu yararı açısından önem arz ettiği tekraren vurgulanmalıdır.

BULGU 2: Bartın İl Sınırları İçerisinde Hidrolik Kaynaklara Dayalı Elektrik Üretim Faaliyetinde Bulunan İşletmelerin ve Özel İdareye Aktarılması Gereken Payın Tespit ve Takibinin Yapılmaması

Bartın İl Özel İdaresince il sınırları içerisinde yer alan hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretiminde bulunan işletmenin(Kayadibi Hidroelektrik santrali) özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli ödemeksizin faaliyette bulunup bulunmadığının tespitinin yapılmadığı görülmüştür.

492 sayılı Harçlar Kanunu'nun "Ödeme Zamanı" başlıklı 113'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında;

“Elektrik üretimi lisans harçları her yıl kurumlar vergisi beyannamesi verme süresi içerisinde verilen bildirim üzerine, elektrik üretim faaliyetlerinden elde edilen gayrisafi iş hasılatı esas alınarak tahakkuk ettirilir, tahakkuk ettirilen harçlar ayrıca mükellefe tebliğ edilmez ve mayıs ayı içerisinde ödenir. Genel bütçe geliri olarak kaydedilen elektrik üretimi lisans harçlarından hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim lisans harçlarının %90’ı, haziran ayının sonuna kadar, hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretimi yapan tesisin bulunduğu yerin il özel idaresine, il özel idaresi bulunmayan yerlerde büyükşehir belediyesine aktarılır. Hesaplanarak aktarılan bu tutarlar, 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna göre belediyelere ve il özel idarelerine ayrılacak payların hesabında matraha dâhil edilmez.” hükümleri yer almaktadır.

Harçlar Kanunu’na ait (8) Sayılı Tarifenin “Elektrik Üretimi Lisans Harçları” başlıklı (XV)’inci fıkrasında da;

*“1-Hidrolik Kaynaklara Dayalı Elektrik Üretim Lisansı (Her Yıl İçin): Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında, özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli ödemeksizin hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunanların (Kamu Kuruluşları hariç) bu faaliyetlerden elde ettikleri bir önceki yıl gayrisafi iş hasılatı üzerinden (Binde 15) (Üreticilerin kendi ihtiyaçları için kullandıkları elektriğin bedeli gayrisafi iş hasılatına dâhil edilmez.)”*denilerek tahsil edilecek olan elektrik üretimi lisans harcı oranı belirlenmiştir.

Dolayısı ile özelleştirme bedeli, lisans ihale bedeli ve su kullanım bedeli ödemeksizin hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunan işletmelerin Harçlar Kanunu’na ait (8) Sayılı Tarifeye göre her yıl için bu faaliyetlerden elde ettikleri bir önceki yıl gayrisafi iş hasılatı üzerinden binde 15 oranında elektrik üretimi lisans harcını mayıs ayı içerisinde bağlı bulunduğu vergi dairesine ödemesi gerekir. Harçlar Kanunu’nun 113’üncü maddesinin 2’nci fıkrasına göre de tahsil edilip genel bütçe geliri olarak kaydedilen elektrik üretimi lisans harçlarının %90’ının haziran ayının sonuna kadar tesisin bulunduğu ilin il özel idaresine yatırılması gerekmektedir.

İl sınırları içerisinde var olan hidrolik kaynaklara dayalı elektrik üretim faaliyetinde bulunan işletmeye ait bilgilerin araştırılarak, söz konusu işletmelerin 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 113’üncü maddesinin 2’nci fıkrası ile (8) sayılı Tarifenin (XV)’inci fıkrası kapsamına girip girmediğinin ve özel idareye aktarılması gereken payın tespitinin başta Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı birimlerinden yapılması ve yapılan

yazışmaların da takibi gerekmektedir.

BULGU 3: Özel İdareye Ait Üretim Tesisine Sanayi Sicil Belgesi Alınmaması ve Bu Tesiste Kullanılan Elektriğin Sanayi Tarifesi Yerine Ticarethane Tarifesi Üzerinden Ödenmesi

Yapılan incelemelerde özel idareye ait beton kilit parke taşı, bordür, briket üretim tesisine sanayi sicil belgesi alınmaması sebebiyle tesiste kullanılan elektriğin düşük tutarlı olan “Sanayi” tarifesine geçirilmesiyle ilgili girişimde bulunulamamış bunun yerine daha yüksek tutarlı olan “Ticarethane” tarifesi üzerinden faturalandırılması durumunda kalınmıştır.

6948 sayılı Sanayi Sicil Kanunu'nun 1'inci maddesinde bir maddenin vasıf, şekil, hassa veya terkiibini makine, cihaz, tezgah, alet veya diğer vasıta ve kuvvetlerin yardımı ile veya sadece el emeği ile kısmen veya tamamen değiştirmek veya bu maddeleri işlemek suretiyle devamlı ve seri halinde imal veya istihsal eden yerler ile madenlerin çıkarılıp işlendiği yerlerin sanayi işletmesi, buralarda yapılan işlerin sanayi işleri sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

25.10.2014 tarih ve 29156 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sanayi Sicil Tebliği'nin 3'üncü maddesinde; 6948 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi kapsamında sayılan sanayi işletmesinin işletme sayılacağı,

4'üncü maddesinde; Üretim faaliyetinde bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, kapasite raporu yerine elektronik ortamda girdikleri kapasite bilgilerini beyan olarak yükleyeceği,

5'inci maddesinde; Bir işletmenin sanayi siciline kaydında 6948 sayılı Kanun'un 1 inci maddesinde yapılan tanım ve Türkiye Sanayi Ürünleri Listesinin esas alınacağı,

6'ncı maddesinde; Sanayi siciline kayıt için yapılan müracaatın uygun bulunması halinde Sanayi Sicil Belgesi, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü tarafından elektronik ortamda onaylanacağı hüküm altına alınmıştır.

Görüldüğü üzere Sanayi Sicil Kanunu'nun 1'inci maddesine göre üretim yapılan yerlerin sanayi işletmesi sayılacağı, sanayi işletmesi sayılan yerlerin ise sanayi sicil belgesi alması gerektiği kurala bağlanmıştır.

Dağıtım Lisansı Sahibi Tüzel Kişiler ve Görevli Tedarik Şirketlerinin Tarife

Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esasların “*Sanayi abone grubu*” başlıklı 3’üncü maddesinin 1’inci fıkrasında 6948 sayılı Sanayi Sicili Kanununda tanımı yapılan ve ilgili resmi kuruluşça onaylı sanayi sicil belgesini ibraz eden sanayi işletmeleri sanayi abone grubu kapsamında sayılmış ve sanayi sicil belgesi olanların nasıl bir yol izlemesi gerektiği anlatılmıştır

Ayrıca 3093 sayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanunu’nun 4’üncü maddesinde sanayi sicil belgesine sahip sanayi işletmelerine yapılan elektrik enerjisi satışından TRT payı alınmayacağı hükme bağlanmıştır.

İdare bünyesinde faaliyet gösteren kayıtlı değeri 3.280.400,00 TL olan beton kilit parke taşı, bordür, briket üretim tesisine idare tarafından sanayi sicil belgesi alınmamıştır. Yukarıda belirtilen mevzuat çerçevesinde ilgili tesisin elektrik aboneliği incelenmiş ve ticarethane tipi abone olduğu görülmüştür. Bu şekilde yüksek tutarlı abone biçimi uygulanmakta olup elektrik enerjisiyle ilgili tedarikçiye fazla ödeme yapılması durumu ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak ilgili sanayi sicil belgesinin alınarak söz konusu üretim tesisinin sanayi tipi abonelik başvurularının elektrik tedarik ve/veya dağıtım şirketine idarece yapılması gerekmekte olup bu tesislere ilişkin düşük tutarlı tarife uygulanmasının yanında TRT payı için yapılan ödemenin önlenmesi özel idare kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılması adına gereklilik arz etmektedir.

BULGU 4: Organize Sanayi Bölgesi Kanunu’na Göre İl Özel İdaresine Gönderilmesi Gereken İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Harcıyla İlgili Gerekli Takibin Yapılmaması

2010 yılından 2019 yılı sonuna kadar Bartın Organize Sanayi Bölgesinde birçok firmaya işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmiş fakat söz konusu ruhsatların harcıyla ilgili özel idareye herhangi bir ödeme gerçekleştirilmemiştir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 7'nci maddesinin a ve f bendinde kanunlarla verilen görev ve hizmetleri yerine getirebilmek için her türlü faaliyette bulunmak, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri için kanunlarda belirtilen izin ve ruhsatları vermek ve denetlemek ile özel kanunları gereğince il özel idaresine ait vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak özel idarenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu’nun 4’üncü maddesinde, yürürlüğe giren imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla

ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB tarafından verileceği ve denetleneceği, işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçların OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye veya il özel idaresi hesabına yatırılacağı ifade edilmektedir.

Bartın Belediyesi mücavir alanının dışında yer alan ve il özel idarenin sorumluluğunda bulunan organize sanayi bölgesindeki iş yeri açma ve çalışma ruhsatı harçlarıyla ilgili 2020 yılı içerisinde OSB ile idare arasındaki yazışmaların takibinin yapılması ve OSB tarafından tahsil edilen harçların gönderilmesinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 5: Kamu İhale Kanunu'nda Belirtilen Pazarlık Usulü Şartı Oluşmadan Bu Usulde İhale Yapılması

Özel İdare tarafından gerçekleştirilen mal alım ihalelerinin bir kısmında, 4734 sayılı Kanunu'nun 21/b maddesinde belirtilen şartların oluşup oluşmadığına bakılmadan pazarlık usulünün tercih edildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinde hangi nitelikteki işlerin 21/b Pazarlık Usulü ile ihale edilebileceği belirtilmiştir. Bu bende göre ihale edebilmek için “Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması” şartı getirilmiştir.

Kanun'da sayılan pazarlık usullerinden 21/b yönteminin yapılabilmesi için bazı şartların gerçekleşmesi gerekmektedir. Öncelikle bu kapsama girecek işler iki kategoride düzenlenmiştir. Birinci kategoride; doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen olayların ortaya çıkması hali, ikinci kategoride ise; İdare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması halidir. Ayrıca her iki durumda da ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması gerekmektedir. Yani bu şartların ortaya çıkması ihalenin 21/b maddesine göre yapılmasına yeterli olmayıp, aynı zamanda ihalenin ivedi olarak yapılması zarureti de aranmaktadır.

Bununla birlikte 21/b uygulaması idarenin istekli seçimini kolaylaştırmak ve bu süreçte ona inisiyatif sağlamak amacıyla getirilmiş bir yöntem değildir. Söz konusu yöntem, ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkardığı, ihalenin ivedilikle yapılma ihtiyacı nedeniyle idarenin ilan yapmaya dahi (pazarlık usulünde ihale tarihinden en az 25 gün önce ilan yapılır) tahammülünün/zamanının bulunmadığı haller için

öngörülmüştür. Dolayısıyla ilan süresi kadar bir tasarrufu zorunlu kılan ivedilik hali mevcut değilse 21/b yönteminin gerekçeleri oluşmamış demektir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "*Temel İlkeler*" başlıklı 5'inci maddesine göre İdareler, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabilir.

"*Görevlilerin ceza sorumluluğu*" başlıklı 60'ıncı maddesinde 5'inci maddede belirtilen ilkelere aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da bu maddede belirtilen müeyyidelerin uygulanacağı ifade edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usulleri temel ihale usullerindedir. Diğer ihale usulleri ise ancak Kanun'da belirtilen özel hallerde kullanılabilir. Dolayısıyla gerekçeleri oluşmadan Kanun'un 21/b maddesinden yararlanmak amacı ile ihtiyacın karşılanması aynı Kanun'un 5'inci maddesinde yer alan ilkelere aykırı olup, 60'ıncı maddede yer alan yaptırımlara tabidir.

Tablo 4: 4734 Sayılı Kanun'un 21/ B Bendine Göre Pazarlıkla İhale Edilen İşler

SıraNo.	İhale Türü	Kayıt No	İşin Adı	Yaklaşık Maliyet
1	Mal Alımı	2019 / 58064	Çimento ve Yüksek Fırın Cürufu Alım İşİ (1. Kısım)	4.866.600,00 TL
2	Mal Alımı	2019 / 57240	SSB Beton Yol Malzemesi Alımı	755.031,50 TL

BULGU 6: Sözleşmeli Personele Ödenen Sosyal Denge Tazminatının Sosyal Güvenlik Kapsamında Prime Esas Kazanca Dâhil Edilmemesi

2019 yılında sözleşmeli personele yapılan sosyal denge tazminatı ödemelerinin prime esas kazanca dâhil edilmediği, bu suretle işveren ve işçi hisselerinin eksik hesaplandığı tespit edilmiştir.

5302 sayılı İl Özel İdare Kanunu'nun 36'ncı maddesinde il özel idarelerinde sözleşmeli personel ile kısmi zamanlı sözleşmeli personel çalıştırılması hususunda Belediye Kanunu'nun

49'uncu maddesi hükümlerinin uygulanacağı, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde de belediye ve bağlı kuruluşlar tarafından sözleşme ile personel çalıştırılabileceği, bu personel hakkında bu kanunla düzenlenmeyen hususlarda 657 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümlerin uygulanacağı ifade edilmiştir.

31.05.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Sigortalı Sayılanlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanların bu kapsamda sigortalı sayılacağı ifade edilmiştir.

İçişleri Bakanlığı tarafından sözleşmeli personel istihdamı hakkında çıkarılan 2019 yılında da yürürlükte olan B.05.0.MAH.0.71.00.01 sayılı Genelge ve ile sözleşmeli personel hakkında ayrıntılı açıklamalar yapılmış, Genelge'nin 7'inci maddesi ile mahalli idarelerde istihdam edilen sözleşmeli personelin 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerine tabi olacağı ifade edilmiştir. Genelgede belirtilen aynı hüküm, idare ve personel arasında imzalanan tip sözleşme metnine de dercedilmiştir.

Ayrıca Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından çıkarılan 2009/37 sayılı Genelge'nin 2.2.9'uncu maddesinde de 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4'üncü maddesinin (B) bendi kapsamında geçici olarak sözleşme ile çalıştırılan personelin 5510 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılacağı belirtilmiştir.

Bu düzenlemelere göre, 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesi kapsamında istihdam edilen sözleşmeli personelin 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılacağı konusunda şüphe bulunmamaktadır.

5510 sayılı Kanun'un "Prime Esas Kazançlar" başlıklı 80'inci maddesinin birinci fıkrasında Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları hakkında açıklamalara yer verilmiş, (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde Hak edilen ücretlerin, (2) numaralı alt bendinde prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakın, (3) numaralı alt bendinde İdare veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıdaki (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin, prime esas kazanç hesabına dahil edilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Fıkranın (b) bendinde istisna hükümleri açıklanmış, (c) bendinde ise bu istisnalar dışında her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile aynı yardım yerine geçmek

üzere yapılan nakdi ödemelerin prime esas kazançta tabi tutulacağı hüküm altına alınmıştır.

5510 sayılı Kanun'da sayılan ve Kanun'un yürürlük tarihinden sonra çıkan başka bir Kanun veya Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile getirilen istisnalar dışında sözleşmeli personele yapılan tüm ödemeler prime esas kazançta dahil edilecektir.

Mahalli İdarelerde çalışan sözleşmeli personele temel olarak üç çeşit ödeme yapılmaktadır. Bunlar; sözleşme ücreti, ek ödeme ve sosyal denge ödemesidir. Sözleşme ücretinin prime esas kazançta dahil olduğu konusunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır. 375 sayılı KHK'nın Ek 9'uncu maddesi uyarınca ödenen ek ödeme hakkında ise aynı maddenin dokuzuncu fıkrası ile istisna hükmü getirilmiş ve bu ödemenin prime esas kazanç tutarına dahil edilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Sosyal denge tazminat ödemesi 375 sayılı KHK'nın Ek 15'inci maddesinde düzenlenmiştir. Ne söz konusu maddede ne de bu maddede atıf yapılan 4688 sayılı Kanun'un ilgili maddelerinde bu ödemenin prime esas kazancın tespitinde istisna edildiğine dair bir hüküm mevcuttur. Bu nedenle sözleşmeli personele yapılan sosyal denge tazminatı ödemelerinin prime esas kazancın tespitinde dikkate alınarak prim matrahına eklenmesi gerekmektedir.

Kurum hesaplarında yapılan incelemede 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesi kapsamında istihdam edilen ve 5510 sayılı kanun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının a bendi kapsamında sigortalı sözleşmeli personele Sosyal Denge Sözleşmesi kapsamında ödeme yapıldığı, ancak bu ödemelerin kişilerin prime esas kazançlarına dahil edilmeyerek prim matrahının düşük gösterildiği görülmüştür.

Söz konusu ödemenin 2019 yılında prime esas kazançta dahil edilmemesi Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) işçi ve işveren paylarının eksik hesaplanması ve ödenmesine sebebiyet verildiği, 2020 yılı Mayıs ayı itibarıyla da sözleşmeli personele ödenen sosyal denge tazminatı prime esas kazanç matrahına dahil edilerek işveren ve işçi sigorta payı kesintilerinin yapılmaya başlandığı görülmüştür.

BULGU 7: Genel Aydınlatma Giderleriyle İlgili Gerekli Kontrollerin Yapılmaması

Bartın il özel idaresine gönderilen genel aydınlatma faturalarıyla ilgili birtakım incelemelerin yapılması gerektiği ve itiraz edilebilecek durumların varlığı görülmüştür.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesinde, Genel Aydınlatma Yönetmeliği, bu Yönetmelik'e dayanılarak çıkartılan Genel Aydınlatma Tebliği ve ilgili Bakanlar Kurulu kararlarında genel aydınlatmaya ilişkin tüm detaylar açıklanmıştır.

Anılan mevzuatlarda aydınlatma kapsamına dahil olan yerler belirlenmiş ve bu kapsamda olan yerlerin genel aydınlatma faturaları ilgisine göre belediyelere ve il özel idarelerine kesilmektedir. Kesilen bu faturalar, mezkur düzenlemeler gereği incelenmesi için ilgisine göre belediye veya özel idareye gönderilmekte, itiraz edecekleri bir durumun olup olmadığı sorulmaktadır. İlgili idarelerden gelen itiraz durumuna göre de mevzuatın belirlediği işlemler yapılmaktadır. Aksi takdirde faturalar onaylanmış sayılmakta ve söz konusu tutarlar idarelerin İller Bankası paylarından kesilmektedir.

Bartın il özel idaresine de her ay kesilen faturalar elektrik dağıtım şirketi tarafından sunulmakta itiraz edilmesi gereken durumun olup olmadığının bildirilmesi istenmektedir.

Ancak idarece, gelen faturaların doğruluğuna ilişkin herhangi bir inceleme yapılmamakta, faturaların doğruluğu zimnen kabul edilmekte ve dolayısıyla idarenin iller bankası payından gerekli kesintiler yapılmaktadır. Genel aydınlatma gideri kapsamında 2018 yılında 1.330.728,63 TL, 2019 yılında 1.685.573,02 TL idarenin İller Bankası payından kesilmiş ve idareye bildirilmiştir.

Fakat genel aydınlatma kapsamında faturalandırılan yerlerden olan ve köy iken mahalleye dönüşen Gecen ile Karadiken mahalleri belediye sınırlarında ve belediye mücavir alanında yer almasına rağmen bu yerlerin genel aydınlatma faturalarının bedelleri il özel idaresince 2019 yılında da ödenmiştir. Ayrıca genel aydınlatma sistemlerinin açılıp kapandığı zaman aralığı bellidir fakat genel aydınlatma kapsamındaki yerler için gelen faturaların tüketim miktarları arasında farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin 2019 yılının Ekim ayında gelen 793 adet faturanın tüketim miktarı 1.485.415,32 KW iken, Kasım ayında gelen 790 adet faturanın tüketim miktarı 3.095.793,70 KW'dır. Faturaların tutarları da bu tüketim miktarları üzerinden belirlenmektedir. Fatura adeti ve genel aydınlatma tesislerinde olağanüstü bir değişim olmadığı halde kullanım miktarlarının değişmesi konularının inceleme gerektirdiği ve itiraza konu olacağı açıktır.

İdare, yukarıda bahsedilen itiraz konularıyla ilgili 2020 yılı içerisinde gerekli yazışmaları yapmış, sorumluluğundan çıkan Gecen ve Karadiken mahallelerindeki genel aydınlatma faturalarını muhattap değişikliğiyle Abdipaşa ve Bartın Belediyesi'ne devretmiştir.

Tüketim miktarındaki olağanüstü artışla ilgili yapılan yazışmanın da takip edilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak idare, kendisine gönderilen tüm faturalardaki tüketim miktarlarını, faturaların kendi sorumluluğundaki yerlere ait olup olmadığını ve hesaplanan fatura bedellerinin doğruluğunu kontrol etmeli ve itiraz konusu olabilecek hususlara itiraz etme hakkını kullanmaya devam etmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Yeraltı ve Kaynak Sularının Kiralanmasından Elde Edilen Gelirden Köy Tüzel Kişiliğine Pay Verilmemesi

Bartın İl Özel İdaresince Amasra ilçesi Kazpınar köyünde 2011-2013 yıllarında **kaynak suyunun** kiraya verildiği, aynı ilçedeki Kaman köyünde ise 2019-2021 yıllarını kapsayacak şekilde **yeraltı suyunun** kiraya verildiği ve buradan gelir elde edildiği ancak elde edilen kira gelirinden %15 oranında Kazpınar ve Kaman köyü tüzel kişiliklerine pay verilmediği görülmüştür.

167 sayılı Yer altı Suları Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesi gereği il özel idareler kiraya verdikleri yeraltı ve kaynak sularından kira geliri elde ettiklerinden yer altı veya kaynak suyunun çıktığı yer, köy sınırları içinde ise o yerdeki köy tüzel kişiliğine %15, belediye sınırları içinde ise ilgili belediyeye % 25 oranında pay vermek durumundadırlar.

Mevzuatın gereği olarak yeraltı ve kaynak sularının kiralanmasından 2011-2019 yıllarını kapsayan dönemde elde edilen 140.557.49 TL (129.343,07 TL kaynak suyu, 11.214,42 TL yeraltı suyu) gelirlerden, su hangi tüzel kişiliğin sınırlarından çıkarılmış ise o köy ve/veya belediye tüzel kişiliklerine pay verilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğünce Sondaj İzni Verilen Kuyulardan Ne Kadar Su Çekildiği veya Hangi Amaç İçin Kullanıldığına Dair (Faydalı Tüketim Miktarına İlişkin) Denetimin Yapılmaması

Yapılan incelemelerde Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğünce sondaj izni verilen kuyulardan (faydalı) tüketim miktarına ilişkin idarece denetimin yapılmadığı görülmüştür.

167 sayılı Yer altı Suları Hakkında Kanun'un 2'nci maddesi ile 4'üncü maddesi ve Yeraltı Suları Tüzüğü'nün 15'inci maddesinde; Yeraltı suyunun içmede, temizlikte, belediye

hizmetlerinde, hayvan sulamada, zirai sulamada, maden ve sanayide, sportif ve sair tesislerde kullanılmasını faydalı kullanım, yeraltı suyunu kullanacak kimsenin faydalı kullanışları için muhtaç olduğu su miktarını ise faydalı ihtiyaç olarak tanımlayarak, Kuyu açan kimsenin, bulunan suyun ancak kendi faydalı ihtiyaçlarına yetecek miktarını kullanmaya yetkili olduğunu, bu miktarı aşan sular ile sulama, kullanma ve işlenerek veya doğal haliyle içme suyu olarak satılmak üzere çıkarılan yeraltı suları ve Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki kaynak sularının, 2886 sayılı Kanun hükümlerine uyularak il özel idarelerince kiraya verileceği, faydalı ihtiyaç miktarının, tahsis edilecek maksada göre ilgili bakanlıkların mütalaası alınmak suretiyle, Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü tarafından tayin ve tesbit edileceği belirtilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere sondaj kuyularına ilişkin olarak tüm yetki Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde bulunmaktadır.

Ancak, idare olarak sondaj yoluyla kullanılan bu kuyulara ilişkin faydalı tüketim miktarlarıyla ilgili çalışma yapılmaması sebebiyle yeraltı sularının kullanım miktarlarının tespiti bilinmemektedir. Bu durumun kayıp ve kaçığa neden olduğu düşünülmektedir. Yani, su kullanımını çok olan abonelerin(oteller, otel havuzları, su oyun parkları, akaryakıt istasyonları, oto yıkama, halı yıkama gibi) büyük kısmının sondaj kuyusu açarak su tüketimini yaptığı bilinmektedir.

Mevzuata uygun olarak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden (DSİ) alınan izne ilişkin açılan kuyularda faydalı tüketim miktarlarının denetimiyle ilgili olarak il özel idarenin DSİ ile koordineli yürüyen bir iş akış ağı oluşturulmaması nedeni sağlıklı bir tespit yapılamadığı düşünülmektedir.

Sonuç olarak, sulama, kullanma ve işlenerek veya doğal haliyle içme suyu olarak satılmak üzere çıkarılan yeraltı suları, Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki kaynak sularının takibinin özel idarece yapılması, bununla birlikte Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğünce sondaj izni verilen kuyulara ilişkin faydalı tüketim miktarları DSİ ile ortaklaşa bir çalışmayla saptanması, bu kuyularda olması muhtemel kaçak su kullanımlarını önleyecek tedbirlerin alınması, bedellendirilmesi gereken kısımların bedellendirilip tahsilatının sağlanması gerekmektedir. Bunlara ilişkin çalışmalara başlanması, yeraltı sularının korunması ve kamu yararı açısından önem arz etmektedir.

BULGU 10: Değişik Firmalardan Farklı Fiyatlarla Akaryakıt Alınması

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde 2019 yılı içerisinde kurumun akaryakıt ihtiyacının karşılanması için farklı firmalardan farklı fiyatlarla akaryakıt aldığı ve bu durumun kaynak kullanımında verimsizliğe sebebiyet verdiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 1'inci maddesinde kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması Kanun'un amacı olarak belirtilmiştir. Aynı Kanun'un 11'inci maddesinde de; üst yöneticilerin sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden sorumlu oldukları ve bu sorumluluğun gereklerini de harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirecekleri ifade edilmiştir.

Aynı ihtiyacın idarenin farklı birimlerce ve farklı firmalardan karşılanması durumunda birim fiyatların daha yüksek bir seviyede teşekkül edeceği (miktarların düşük kalması sebebiyle) iktisadi hayatın bir gerçeğidir. Bu şekilde parça parça alımlarda açık ihale dışındaki usullerin kullanılması da ihale mevzuatına aykırılık oluşturmaktadır. Ayrıca aynı ihtiyacın farklı birimlerce ihale edilmesi halinde kırtasiyeciliğin artacağı ve ilave maliyetlerin doğacağı da açıktır.

Akaryakıt alımlarının tek harcama biriminden yapılmasını sağlamak amacıyla 2020 yılı bütçesinde Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğüne ödenek tahsisi yapılmıştır. Uygulamaya sonraki dönemlerde de devam edilmesi gerektiği vurgulanarak aynı nitelikteki alımların bütün birimlerin ihtiyaçları gözetilerek tek elden yapılmasının ihale mevzuatına daha uygun bir yöntem olmasının yanında, önemli bir maliyet etkinliği sağlayacağı unutulmamalıdır.

BULGU 11: İhalelerde Pazarlık Usulünün Genel Bir Uygulama Haline Getirilmesi

İl Özel İdare bünyesinde yer alan Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğüne gerçekleştirilen mal, hizmet ve yapım işlerine ilişkin ihalelerde pazarlık usulünün genel bir uygulama haline getirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "*Temel İlkeler*" başlıklı 5'inci maddesinde; yapılacak ihalelerde saydamlığın, rekabetin, eşit muamelenin, güvenilirliğin, kamuoyu denetiminin, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasının ve kaynakların verimli kullanılmasının gerektiği, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile

yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği, yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu, diğer usullerin ise Kanun'da belirtilen özel hallerde uygulanabileceği belirtilmektedir.

Anılan Kanun'un "*Pazarlık usulü*" başlıklı 21'inci maddesinde kamu idarelerinin hangi hallerde pazarlık usulü ile ihale yapabilecekleri 6 bent halinde sayılmıştır. Ayrıca aynı maddeye göre (b), (c) ve (f) bentlerinde belirtilen hallerde ilan yapılması zorunlu olmadığı, ilan yapılmayan hallerde en az üç istekli davet edilerek, yeterli belgelerini ve fiyat tekliflerini birlikte vermelerinin isteneceği; yapılan mal alımlarında, malın sözleşme yapma süresi içinde teslim edilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat alınmasının zorunlu olmadığı belirtilmiştir. Dolayısıyla, pazarlık usulü her ne kadar kurumların uygulayacağı ihale usullerinden biri olsa da Kanun'da da belirtildiği üzere pazarlık usulünün uygulanması belli şartlar halinde mümkündür. Ancak bu şartların oluşması halinde pazarlık usulü ile ihale yapılabileceği unutulmamalıdır.

İl özel idare bünyesindeki yukarıda adı geçen Yol ve Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü tarafından 2017 – 2019 yıllarında yapılan 97 adet ihalenin, 75'i(yüzde 77'si) pazarlık usulüyle gerçekleştirilmiştir. Pazarlık usulüyle yapılan 75 ihalenin toplam yaklaşık maliyeti 26.405.682,67 TL tutarındadır.

İdare tarafından yapılan ihalelere ilişkin olarak yukarıdaki veriler esas alındığında 4734 sayılı Kanun'un çerçevesinde gerçekleştirilen mal, hizmet ve yapım işlerinde pazarlık usulünün genel bir uygulama haline getirilmemesi gerekmektedir.

BULGU 12: Hacedilemeyecek Gelirlerin Ayrı Bir Banka Hesabında İzlenmemesi

2019 yılı sonu itibariyle idarenin hacedilemeyecek gelirlerini, bankada ayrı bir hesapta tutmadığı görülmüştür.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 7'nci maddesine göre, İl özel idaresinin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirleri, vergi, resim ve harçları, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları hacedilemez.

Ayrıca 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 7'nci maddesine göre de, bu Kanun'da, il özel idareleri ve belediyelere, genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtından ayrılacak paylar ile diğer kanunlarda bu idarelere verilmesi öngörülen paylar vergi hükmündedir. Dolayısıyla genel bütçe vergi

gelirlerinden aktarılan paylar da kanun ile vergi hükmünde kabul edildiği için haczedilmesi mümkün değildir.

İdarece 2020 yılı içerisinde haczedilemeyecek gelirlerinin tutulması için ayrı bir banka hesabı açtığı görülmüş olup, haczedilemeyecek gelirlerin açılan bu hesapta izlenmemesi, il özel idareyi katlanılmaması gereken mali sıkıntılarla yüz yüze bırakabilir. Zira herhangi bir haciz veya icra durumunda bütün haklara tedbir konulabileceğinden, haczi kabil olmayan paraların da kullanılamaması söz konusu olacaktır. İdare tarafından haczi mümkün olan paralarla haczi mümkün olmayan paraların aynı hesapta toplanması, yaşanacak sorunlarda haczedilmezlik hakkından feragat olarak kabul edilmektedir. Bu türden sorunlarla karşılaşmamak için haczi kabil olmayan gelirlerin 2020 yılı içerisinde açılan hesapta takip edilmesi uygun olacaktır.

BULGU 13: İşçilere Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

Kadrolu işçilerin çoğunluğunun yıllık ücretli izinlerini kullanmadığı görülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 50'nci maddesinde, dinlenmenin çalışanların bir hakkı olduğu ve bu hakların kullanımının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği, 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu, 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şekli Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle gösterileceği belirtilmiştir. 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de Kanun'a uygun olarak yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Yine Kanun'un "*Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık*" başlıklı 103'üncü maddesinde Yönetmelik'e aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işverene bu durumda olan her işçi için idari para cezası verileceği hükmü vardır. İdari para cezası ödenmesi durumunda görevini yapmayan

harcama yetkililerine rücu edilmesi mevzuat gereğidir.

“Dinlenme” bir hak olarak Anayasamızda yer almakta, İş Kanunu da bu haktan vazgeçilemeyeceğini hüküm altına almaktadır. Bir yıl boyunca fiziken çalışarak yorulan bir işçinin dinlenmesi hem kendi sağlığı hem de iş güvenliği açısından gereklidir.

Sonuç olarak, konuyla ilgili 2020 yılı içerisinde kadrolu işçilerin birikmiş yıllık izinlerinin kullandırılması için izin kurulunca izin çizelgesi tanzim edildiği görülmüştür.

İdarece sözü edilen düzenlemeler uyarınca işçilerin yıllık ücretli izinlerinin düzenli olarak kullandırılması uygulamasına hassasiyetle devam edilmesi uygun olacaktır.

BULGU 14: Bazı Tüketim Malzemelerinin Kullanılmış Olup Olmadığına Bakılmaksızın Doğrudan Giderler Hesabına Kaydedilerek Muhasebeleştirilmesi

İdarece satın alınan bazı tüketim malzemelerinin (kırtasiye, çiçek, kömür alımı gibi) henüz tüketilmeden doğrudan 630 no’lu giderler hesabına kaydedilmek suretiyle giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli idareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 115 ve 116 ncı maddeleri uyarınca; kurum faaliyetlerinde kullanılmak veya tüketilmek üzere satın alınan tüketim malzemelerinin öncelikle 150 no’lu İlk Madde ve Malzeme Hesabına borç ilgili hesaplara alacak kaydedilmesi, söz konusu bu malzemelerden tüketilmek amacıyla kamu idaresi’nin ilgili birimlerine verilenlerin veya kullanılanların ise 630 no’lu Giderler Hesabına borç 150 no’lu İlk Madde ve Malzeme Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Tüketimi henüz gerçekleşmemiş ilk madde ve malzemelerin muhasebe kayıtlarına alındığı anda doğrudan giderleştirilmesi durumunda fiili miktar ile kayıtlı miktar arasında tutarsızlığa sebebiyet verilmektedir. Bu durum, henüz tüketilmemiş malzemeler mevcut olduğu halde kurum bilançosunda 150 no’lu İlk Madde ve Malzeme hesabının sıfır bakiye vermesine, 630 no’lu Giderler Hesabı’nın da henüz kullanıma verilmemiş veya tüketilmemiş ilk madde ve malzeme bedelleri kadar fazla görünmesine neden olmaktadır.

BULGU 15: Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi

Elde edilen faiz gelirleri muhasebeleştirilirken yapılan vergi kesintisi dikkate alınmadan net tutarla kayıtlara alınmaktadır.

Özel İdare 2019 yılı içinde toplam 5.308.040,20 TL brüt mevduat faiz geliri elde

etmiştir. Bu tutardan 796.206,03 TL gelir vergisi stopajı düşüldükten sonra 4.511.834,17 TL net faiz geliri kalmıştır. Elde edilen faiz geliri muhasebeleştirilirken vergi kesintisi dikkate alınmadan sanki brüt 4.511.834,17 TL gelir elde edilmiş gibi kayıtlara alınmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "*Gayri safilik ilkesi*" başlıklı 39'uncu ve "*Faaliyet Sonuçları Tablosu İlkesi*" başlıklı 6'ncı maddesine göre gelir ve giderler, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedilmelidir. Kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir ve gider işlemleri, tahakkuk esasına dayalı olarak gelir ve gider hesaplarında izlenmelidir. Gelir ve gider hesapları, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsustur.

Buna göre, tahakkuk eden faiz gelirlerinin stopaj kesintisi yapılmadan önceki brüt tutar üzerinden 600.05.01.09.03 Gelirler Hesabı kodunda, buna ilişkin olarak stopaj yapılan vergi ve benzeri giderlerin de 630.03.04.03.01 Vergi Ödemeleri ve Benzeri Giderler Hesabı kodunda muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

2019 yılına ait mevduat faizlerinin net tutar olarak kaydedilmesi şeklinde yapılan muhasebeleştirme dolayısıyla 600.05.01.09.03 kodunda izlenen mevduat faizlerinin ve 630.03.04.03.01 kodunda izlenen Vergi Ödemeleri ve Benzeri Giderlerinin 796.206,03 TL eksik görünmesine sebep olmuştur. Ayrıca 2020 yılı içerisinde cari yıla ait mevduat faiz gelirlerinin brüt tutar üzerinden muhasebeleştirilmeye başlandığı görülmüş olup, 2019 yılı faaliyet sonuçları tablosundaki hataya etkisi bulunmamaktadır.

BULGU 16: Ekonomik Değer Taşıyan Bilgisayar Yazılımı ve Lisans Alımlarının Haklar Hesabında İzlenmemesi

Maddi Olmayan Duran Varlıklara ilişkin hesaplarının incelenmesi neticesinde, bilgisayar yazılımı alımlarının 260 no'lu Haklar Hesabı ile aktifleştirilmesi gerekirken doğrudan 630 no'lu Giderler Hesabı ile giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260 Haklar Hesabı başlıklı 210'uncu maddesinde hesabın, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 211'nci maddesinde de, haklar hesabına

ilişkin borç ve alacak kayıtları açıklanmıştır.

Kurumda, özel idare hizmetlerinde kullanılmak üzere bilgisayar yazılım programları ve lisanslar satın alınmıştır. (Hakediş Programı, Üretim Yazılımı, Güvenlik Duvarı Lisans, Anti Virüs Lisans) Söz konusu programlara ilişkin harcamalar belirli alanlarda kullanma ve yararlanma hakkı sağlayan ekonomik değer taşıyan harcamalardır ve 260 no'lu Haklar Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir. Yapılan incelemede söz konusu harcamaların 260 no'lu Haklar Hesabına kaydedilmek yerine doğrudan 630 no'lu Giderler Hesabına kaydedilerek giderleştirildiği görülmüştür.

Sonuç olarak, satın alınan yazılım ve lisans gibi maddi olmayan duran varlıkların 260 no'lu Haklar Hesabında izlenilmesi gerekmektedir. Yapılan hatalı kayıtlar neticesinde 2019 yılı mali tablolarında hataya neden olunduğu görülmüştür.

BULGU 17: Tahakkuku Tahsiline Bağlı İdare Gelirlerinin Gelirlerden Alacaklar Hesabında Muhasebeleştirilmesi

İdarece peşin olarak tahsil edilen harçlar, gelirler ve teminatlar tahakkuku tahsiline bağlı gelirlerdir. Tahakkuk esaslı muhasebe sistemi ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 'Gelirlerden Alacaklar Hesabı'nın işleyişinin anlatıldığı 87'nci maddesinde nitelikleri itibariyle tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan tahsilatların 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile ilişkilendirilmemesi, ilgili olduğu diğer hesaplarda muhasebeleştirilmesi gerektiği kuralı bulunmaktadır.

Bu kapsamda tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilen tutarlar 100-Kasa ya da 102-Banka hesabına borç 600-Gelirler hesabına alacak; diğer taraftan 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilmesi yeterli olacaktır.

Uygulamada tahakkuku tahsiline bağlı gelirler tahsil edildiğinde, tahsilatların muhasebeleştirildiği muhasebe işlem fişlerinde yukarıda belirtilen kayıt yapılmakla birlikte aynı gelir için yersiz şekilde 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına da kayıt yapılmaktadır 2019 yılında 120 gelirlerden alacaklar hesabına 44.040.803,89 TL kayıt yapılmış bu tutarın 43.151.819,69 TL'si bu hesaba kaydedilmesine gerek olmayan tahakkuku tahsiline bağlı gelirlerdir.

2020 yılı içerisinde tahakkuku tahsiline bağlı tabir edilen gelirlerin idarece 120

gelirlerden alacaklar hesabıyla ilişkilendirilmemeye başlandığı görülmüş olup, idare tarafından gerçekleştirilecek gelir tahakkuk kayıtlarının, gelir türlerinin tasnifi yapılarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile diğer ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilmeye devam edilmesi gerekmektedir.

BULGU 18: Elektrik Dağıtım Şirketlerince Yapılması Gereken Trafo Kurulumları ve Diğer İlk Yatırım Giderlerinin İdare Bütçesinden Karşılanması ve Söz Konusu Giderlerin Dağıtım Firmalarından Talep Edilmemesi

İl özel idare tarafından yapımı gerçekleştirilen bazı okul ve hizmet binaları için gerekli olan trafo kurulum giderlerinin idare bütçesinden karşılandığı ancak söz konusu giderlerin elektrik dağıtım firmasınca gönderilmediği görülmüştür.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre, dağıtım şirketi, belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımını ile iştigal eden tüzel kişiyi ifade eder.

28.01.2014 tarih ve 28896 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin 3'üncü maddesinde de; dağıtım tesisi, bağlantı hattı ve bağlantı noktalarının tanımları yapılmıştır

Yönetmelik'in "Dağıtım tesisi sınırları" başlıklı 15'inci maddesinde bağlantı noktası dâhil olmak üzere bağlantı noktasından itibaren geri kalan hattın dağıtım tesisi olduğu açıkça hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla alçak gerilim (AG) seviyesinden bağlı tüketiciler için enerjinin yapı bina giriş noktalarına kadar getirilmesi, orta gerilim (OG) seviyesinden bağlı tüketiciler için tüketim tesislerine ait şalt sahalarının (trafoların) bittiği noktadan sonraki nihayet direğine kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğundadır. Görüldüğü üzere hem alçak gerilim hem orta gerilim seviyesinden bağlı tüketicilere bağlantı noktasına kadar enerjinin getirilmesi (trafo dâhil) maliyeti dağıtım şirketine aittir.

Dağıtım şirketinin ihtiyaç sahibi kişi ve kurumların enerji talebini, meskûn mahal içinde ve meskûn mahal dışında farklı zaman dilimlerinde karşılaması gerektiği mezkur Yönetmelik'in 10'uncu maddesinde hüküm altına alınmıştır.

Enerji dağıtımını ile ilgili "meskûn mahal" ise anılan Yönetmelik'in 3'üncü maddesinde

Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği'nde belirtilen “yerleşme alanı” ve “belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarı” ile mera, yaylak (yayla) ve kışlakların ilgili mevzuata göre geçici yerleşime açılan kısımları şeklinde tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere meskûn mahal alan kapsamı oldukça geniş düzenlenmiş, köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarı ile mera, yaylak ve kışlakların geçici yerleşime açılan kısımları bile meskûn mahal olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla dağıtım şirketinin, Yönetmelik'in 10'ncu maddesine göre AG şebekesi tesis edilmesi durumunda en fazla 6 ay içinde OG şebekesi tesis edilmesi durumunda en fazla 18 ay içinde (trafo dâhil) gerekli şebekeyi tesis ederek enerjiyi sağlaması gerekmektedir.

Bu durumda yukarıda belirtildiği üzere (meskûn mahal içinde veya dışında) enerjinin bina giriş noktalarına kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olmakla beraber, anılan Yönetmelik'in 10/A maddesinin 4-c fıkrasında;“...bağlantı talebinin karşılanabilmesi için dağıtım şirketi tarafından bildirilen sürenin başvuru sahibi tarafından uzun bulunması ve bağlantı talebinin dağıtım şebekesi yapılarak karşılanabilir olması halinde gerekli yatırım 21 inci madde kapsamında başvuru sahibi tarafından üstlenilebilir.” denildiğinden, dağıtım şirketlerinin sorumluluğunda olan dağıtım tesis giderleri bazı durumlarda dağıtım sistemine bağlantı başvurusu yapan gerçek ve tüzel kişiler tarafından karşılanabilmektedir.

Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin yukarıda bahsedilen 21'inci maddesinde hangi durumlarda başvuru sahibi gerçek veya tüzel kişilerin tesisler için yeni yatırımları finanse edebileceği ve dağıtım şirketi ile başvuru sahibi arasında, ilgili dağıtım tesisine ilişkin finansman ve bağlantı koşulları gibi hususların düzenlendiği tesis yapım sözleşmesinin imzalanacağı hüküm altına alınmıştır.

Adı geçen Yönetmelik'in 21'inci maddesinin 3'üncü fıkrasında ise dağıtım şirketinin, başvuru sahibince üstlenilip ödenen yatırım bedelini en fazla 12 eşit taksitle geri ödemesi gerektiği hususunu hükme bağlamıştır.

İlgili Yönetmelik'in 21'inci maddesinin 5'inci, 10/B maddesinin 4'üncü ve 6'ncı fıkralarında da konuyla ilgili özel düzenlemeleri mevcuttur.

İdare tarafından yapımı gerçekleştirilen bazı okul ve hizmet binaları için gerekli olan trafo kurulum giderlerinin idare bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir. Ancak ilgili kamu binalarının hizmete açılmasının gecikmemesi için idarece karşılanan enerji dağıtım şirketi uhdesindeki söz konusu aşağıda tabloda gösterilen yatırım tesis giderlerinin ilgili enerji dağıtım

şirketinden yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince en fazla on iki aylık eşit taksitle ve kanuni faizleri ile birlikte geri alınması için 2020 yılı içerisinde gönderilen iade yazısının takibinin yapılması gerekmektedir.

Tablo 5: Özel İdare Bütçesinden Karşılanan Trafo Kurulum Giderleri

Sıra No	İşin Adı ve Yılı	Trafonun Enerji Dağıtım Firmasına Devredilip Devredilmediği	Trafo Kurulumu İçin Ödenen KDV Dâhil Toplam Tutar(TL)
1	Ağdacı İlkokulu - 2014	Devredilmedi	23.190,17
2	Amasra ÇPL-2016	Devredilmedi	77.029,66
3	TOBB Sosyal Bilimler Lisesi - 2017	Devredilmedi	126.223,88

BULGU 19: Genel Aydınlatma Giderlerinin Muhasebeleştirilmesinin Muhasebenin Tam Açıklama Kavramına Uygun Olmaması

İl özel idare adına düzenlenen genel aydınlatma faturalarının, idarenin hissesine düşen miktarının kayda alınmaması sebebiyle ne kadar genel aydınlatma faturası borcu kaldığının bilinemediği ve takibinin yapılamadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un "kayıt zamanı" başlıklı 50'inci maddesinde bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanmasının şart olduğu açıklanmıştır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesinin 1'inci fıkrası ve ilgili Bakanlar Kurulu Kararlarına göre 2020 yılının sonuna kadar il özel idarelerin sorumlu olduğu alanlarda genel aydınlatma giderlerinin yüzde yirmisi ilgili il özel idarenin İller Bankası payından kesilecektir.

2016/9021 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla genel aydınlatma giderleri, idarelerin genel bütçe vergi gelirleri payından aylık olarak tamamının kesilmeyebileceği, bu sebeple birikmiş borçların oluşabileceği, birikmiş borçların ifası için kaynaktan kesilmesi suretiyle ilave kesinti yapılabileceği, fakat ilave kesinti oranının, aylık genel bütçe vergi gelirleri payının %3,5'i olacağı belirlenmiştir.

Bartın İl Özel İdaresine kesilen genel aydınlatma faturaları aylık bazda toplu olarak gelmektedir. Bu faturalardan idarenin hissesine düşen tutarlar da özel idarenin İller Bankası payından peyder pey kesilmekte, kesintiler yapıldıkça da idarece muhasebe hesaplarına alınmaktadır.

Oysa ki her ay gönderilen genel aydınlatma faturalarının toplam tutarı bellidir. Toplam tutarın ne kadarının idarece ödeneceği de mevzuattan bellidir. Dolayısıyla Bartın İl Özel İdaresi, faturalar gelir gelmez, gelen faturaların kendi hissesine düşen miktarını kayda alması gerekmektedir. İller Bankasından kesintiler yapıldıkça da borçların kayıtlardan düşmesi gerekmektedir ki, genel aydınlatma ile ilgili toplam ve kalan borcunu sağlıklı bir şekilde takip edilebilsin. Çünkü aşağıda tabloda gelen faturalar ile il özel idarenin hissesine düşen tutara ve İller Bankası'ndan yapılan kesintilere bakıldığında tutarların birbirleriyle uyumlu olmadığı görülmektedir. Bu durumdan anlaşılıyor ki genel aydınlatma gideri aylık bazda faturalandırılıyor, fakat kesintiler fatura tutarının %20'si oranında yapılmıyor. Bu da demektir ki idarenin İller Bankası payından sonraki dönemde de ilave kesintiler yapılabilecektir. Bu durumun öngörülmesi açısından faturaların il özel idare payına düşen tutarı muhasebe kaydına alınmalı, kesintiler yapıldıkça da kayıtlar güncellenmelidir.

Sonuç olarak yukarıda belirtilen mevzuat ve muhasebe temel kavramları gereğince borçların gerçek durumunun mali tablolarda yer alması ve İller Bankasından konuyla ilgili yapılacak kesintilerin öngörülebilir olması sağlanmalıdır.

Tablo 6: Bartın İl Özel İdaresi 2019 Yılı Genel Aydınlatma Elektrik Payları

DÖNEMLER	FATURA ADEDİ	TÜKETİM MİKTARI (KW)	BAŞKENT ELEKTRİK FATURA TUTARI(TL)	İL ÖZEL İDARE HİSSESİNE DÜŞEN(%20)	İLLER BANKASI PAYINDAN KESİLEN
OCAK	790	1.767.436,15	859.455,33	171.891,07	155.397,96
ŞUBAT			823.581,19	164.716,24	159.106,21
MART	791	1.430.291,16	703.006,03	140.601,21	172.433,20
NİSAN	791	1.471.661,88	741.000,94	148.200,19	169.015,19
MAYIS	791	1.159.033,66	585.254,18	117.050,84	134.107,06
HAZİRAN	790	1.055.234,92	542.999,48	108.599,90	
TEMMUZ	789	1.007.304,02	528.095,94	105.619,19	249.272,32
AĞUSTOS	793	1.114.567,46	589.726,89	117.945,38	109.207,27
EYLÜL	791	1.331.060,75	704.275,51	140.855,10	105.620,22
EKİM	793	1.485.415,32	863.851,29	172.770,26	117.952,73
KASIM	790	3.095.733,70	1.694.052,13	338.810,43	140.859,10
ARALIK	795	1.965.932,54	1.175.753,93	235.150,79	172.612,76

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: İZLEME**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ile Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesaplarının Birlikte Yer Alması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Özel İdare yılı bilançosunda ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda; 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı birlikte kullanılmış olması ile ilgili idarenin herhangi bir tasarrufu bulunmamakta ve mali tablolar e-işleri bütçe ve muhasebe modülünde otomatik oluşmaktadır. İl Özel İdare konu ile ilgili İçişleri Bakanlığı (Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı) na 13.12.2016 tarih ve 14217 sayılı yazı ile (Ek.1) ile sorun bildirilmiş ancak 2017 bilançosunda yine 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı ile 591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabı birlikte kullanılmıştır. Bu defa 2017 Mali Yılı Denetim Raporu sonrasında tekrar 07.05.2018 tarih ve 5420 sayılı yazımızla (Ek.3) rapor doğrultusunda da modül de düzeltme yapılması gerektiği bildirilmiş ancak yazıya cevap gelmediği halde; İl Özel İdarenin 2019 Mali Yılına ait Bilançosunda 590 ve 591

			hesapların aynı anda kullanılmadığı görölmüştür.
--	--	--	--